

संयम्यनिगृह्य इमं त्रयोदशं संवत्सरं हेतातयुधिष्ठिरयूयं सर्वे तथा शीलाः यथोक्तसदृताः संतो बुभूषत एष्वर्थं प्राप्नुमिच्छत अथ अनंतरं स्वविषयं स्वदेशं प्राप्य यथाकामं यथेष्टं करिष्यथ कीडामिति शेषः ॥ ५१ ॥ ५२ ॥
 अनंतरं अनुपदं कार्यं शांतिकं पौष्टिकं च अस्य अज्ञातवासदुःखस्य तारणाय प्रस्थानाय शत्रून् प्रति योद्धुं गमनाय जयाय च यत्कर्म प्रभवति तत्कर्तुं मर्हसि ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ समिध्य उद्दीप्य समृद्धिर्जनाभिसंपत्तिः
 दृष्टिर्युद्धे विशेषः लाभो राज्यस्य लब्धाया अपि पृथिव्या विजयाय वशीकरणाय ॥ ५५ ॥ षट्द्रौपद्या सहिताः ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ॥ इति विराटपर्वणि नैल० भारतभावदीपे चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

एवं संयम्य चित्तानियततः पांडुनंदनाः ॥ संवत्सरमिमं तात तथा शीला बुभूषत ॥ अथ स्वविषयं प्राप्य यथाकामं करिष्यथ ॥ ५१ ॥ युधिष्ठिर उवाच अनुशिष्टाः स्म
 भद्रं ते नैतद्वक्तव्यं कश्चन ॥ कुंती मृते मातरं नो विदुरं वामहामतिं ॥ ५२ ॥ यदेवानंतरं कार्यं तद्भवान्कर्तुं मर्हति ॥ तारणायास्य दुःखस्य प्रस्थानाय जयाय च ॥ ५३ ॥
 वैशंपायन उवाच ॥ एवमुक्तस्ततो राज्ञा धौम्योऽथ द्विजसत्तमः ॥ अकरोद्विधिवत् सर्वं प्रस्थाने यद्विधीयते ॥ ५४ ॥ तेषां समिध्य तान् ग्रीन्मंत्रवच्च जुहावसः ॥ समृद्धि
 दद्विलाभाय पृथिवी विजयाय च ॥ ५५ ॥ अग्नीन् प्रदक्षिणीकृत्य ब्राह्मणांश्च तपोधनान् ॥ याज्ञसेनीं पुरस्कृत्य षडेवाथ प्रवव्रजुः ॥ ५६ ॥ गतेषु तेषु वीरेषु धौम्योऽथ
 जपतां वरः ॥ अग्निहोत्राण्युपादाय पंचालान् भ्यगच्छत ॥ ५७ ॥ इंद्रसेनादयश्चैव यथोक्ताः प्राप्य यादवान् ॥ रथानश्वांश्च रक्षंतः सुखमूषुः सुसंवृताः ॥ ५८ ॥
 इति विराटपर्वणि पांड० धौम्योपदेशे चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ वैशंपायन उवाच ते वीरा बद्धनिस्त्रिंशस्तथा बद्धकलापिनः ॥ बद्धगोधांगुलित्राणाः कालिंदीमभि
 तोययुः ॥ १ ॥ ततस्ते दक्षिणं तीरमन्व गच्छन्पदातयः ॥ निवृत्तवनवासा हि स्वराष्ट्रं प्रेप्सवस्तदा ॥ वसंतो गिरिदुर्गेषु वनदुर्गेषु धन्विनः ॥ २ ॥ विध्यंतो मृगजातानि
 महेष्वासामहाबलाः ॥ उत्तरेण दशार्णोस्ते पंचालान् दक्षिणेन च ॥ ३ ॥ अंतरेण यरुहोमान् शूरसेनांश्च पांडवाः ॥ लुब्धा ब्रुवाणामत्स्यस्य विषयं प्राविशन्वनात् ॥
 ४ ॥ धन्विनो बद्धनिस्त्रिंशा विवर्णाः श्मश्रुधारिणः ॥ ततो जनपदं प्राप्य रुष्णाराजानमब्रवीत् ॥ ५ ॥ पश्यैकपद्योदृश्यं ते क्षेत्राणि विविधानि च ॥ व्यक्तंदूरे विरा
 टस्य राजधानी भविष्यति ॥ वसामेहा परां रात्रिं बलवान्मे परिश्रमः ॥ ६ ॥ युधिष्ठिर उवाच धनं जयसमुद्यम्य पांचालीं बह्विभारत ॥ राजधान्यां निवत्स्यामो विमुक्ता
 श्ववनादितः ॥ ७ ॥ वैशंपायन उवाच तामादायार्जुनस्तूर्णं द्रौपदीं गजराडिव ॥ संप्राप्य नगराभ्यासमवतारय दर्जुनः ॥ ८ ॥

ततायुधेति पाठे सज्जीकृतधनुषः ततायुधाश्च ते कलापिनश्चेति विग्रहः बद्धगोधातलं ज्याघातवारणाख्यं अंगुलित्राणं च यैस्ते बद्धगोधांगुलित्राणाः गोधातलनिहाकयोरिति मेदिनी ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ अंतरेण मध्यतः
 मत्स्यस्यैव राज्ञो लुब्धा व्याधाः स्म इति ब्रुवाणाः पक्षे राज्याकांक्षिणः लुब्धआकांक्षिणि व्याधे इति मेदिनी विषयं मत्स्यस्यैव देशं लुब्धत्वाभिनयार्थं विवर्णाः ॥ ४ ॥ ५ ॥ एकपद्यः क्षेत्रगामिनः क्षुद्रमार्गाः ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥